

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
دانشکده پرستاری و مامایی
نیم سال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴
طرح دوره

عنوان درس : روش تحقیق پیشرفته
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری سالمندی و روان پرستاری ترم اول
تعداد واحد: یک واحد نظری معادل ۱۷ ساعت و ۰.۵ واحد عملی معادل ۱۷ ساعت
مدرسین: دکتر فاطمه حدادیان- دکتر پروین عباسی
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: دوشنبه ۱۴-۱۲ و سه شنبه ۱۴-۱۲
زمان ارائه درس: دوشنبه ۱۶-۱۴
دروس پیش‌نیاز: ندارد

هدف کلی درس: آشنایی با اصول، مفاهیم، روش‌های پژوهش در علوم پزشکی و کسب مهارت در طراحی تحقیق،

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- آشنایی با اهمیت پژوهش در پرستاری با مرور اصول روش تحقیق و نحوه تنظیم یک طرح پژوهشی
- ۲- آشنایی با پژوهش (تاریخچه، انتخاب موضوع و بیان مساله)
- ۳- آشنایی با چارچوب نظری- پنداشتی، مروری بر مطالعات و روش استفاده از منابع
- ۴- آشنایی با اهداف، سوالات، فرضیه ها، پیش فرض ها، اخلاق و محدودیت های پژوهش
- ۵- آشنایی با انواع مطالعات کیفی
- ۶- آشنایی با روش های کاربرد نتایج تحقیقات در بهبود خدمات پرستاری
- ۷- آشنایی دانشجویان با مطالعات تحلیلی مقطعی، مورد شاهی و کوهورت
- ۸- آشنایی دانشجویان با انواع مطالعات اکولوژیک، نیمه تجربی و تجربی
- ۹- آشنایی با روش ها و مواد (جامعه، نمونه و روش های نمونه گیری، محیط پژوهشی، متغیرها و مقیاس سنجش آن ها)
- ۱۰- آشنایی با روش های گردآوری داده ها، اعتماد و اعتبار ابزار، نمایش یافته ها، منابع داده ها، روش های آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات
- ۱۱- آشنایی با نتیجه گیری و بحث پیشنهادات برای کاربرد یافته ها و پژوهش های آتی
- ۱۲- ارائه مقاله توسط دانشجویان
- ۱۳- ارائه مقاله توسط دانشجویان
- ۱۴- ارائه مقاله توسط دانشجویان
- ۱۵- ارائه پروپوزال توسط دانشجویان

- ۱۶- ارائه پروپوزال توسط دانشجویان
- ۱۷- ارائه پروپوزال توسط دانشجویان
- ۱۸- ارائه پروپوزال توسط دانشجویان

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

جلسه اول:

هدف کلی: آشنایی با اهمیت پژوهش در پرستاری ب/ مرور
اصول روش تحقیق و نحوه تنظیم یک طرح پژوهشی

اهداف ویژه :

در پایان دانشجویان قادر باشند

- ۱- مفهوم پژوهش و تمایز آن را از سایر فعالیتهای علمی در حوزه پرستاری تعریف کنند.
- ۲- نقش پژوهش در ارتقاء کیفیت مراقبتهای پرستاری و بهبود نتایج بیماران توضیح دهند.
- ۳- مراحل اصلی فرایند پژوهش بر اساس اصول روش تحقیق علمی، شناسایی کنند.
- ۴- تفاوت پژوهش کمی و کیفی در پرستاری از نظر هدف، روش و نوع داده ها، مقایسه کنند.
- ۵- نمونه مقالات پرستاری و ارتباط آنها را با حل مشکلات بالینی، تحلیل کنند.
- ۶- حداقل سه دلیل که چرا رعایت اصول روش تحقیق برای اعتبار یافته های پرستاری ضروری است را بیان کنند.
- ۷- بخش های اصلی یک طرح پژوهشی استاندارد را توضیح دهند.
- ۸- مراحل تدوین طرح پژوهش از تعریف مسئله تا انتخاب روش اجرای مطالعه را تشریح کنند.
- ۹- نمونه یک طرح پژوهشی ساده را بر اساس یک موضوع انتخابی تدوین کنند.

جلسه دوم:

هدف کلی: آشنایی با پژوهش (تاریخچه، انتخاب موضوع و بیان مساله)
اهداف ویژه :

در پایان دانشجویان قادر باشند

- ۱- بتوانند تاریخچه شکل‌گیری پژوهش در پرستاری را شرح دهند.
- ۲- تفاوت پژوهش‌های اولیه و امروزی در پرستاری را مقایسه کنند.
- ۳- معیارهای انتخاب یک موضوع پژوهشی مناسب را شناسایی کنند.
- ۴- مراحل تدوین یک بیان مسأله استاندارد را توضیح دهند.
- ۵- مشکلات رایج در انتخاب موضوع و بیان مسأله را تحلیل کنند.
- ۶- نمونه‌هایی از بیان مسأله در مقالات پرستاری را ارزیابی کنند.

جلسه سوم:

هدف کلی: آشنایی با چارچوب نظری-پنداشتی، مروری بر مطالعات و روش استفاده از منابع

اهداف ویژه:

در پایان دانشجویان قادر باشند:

- ۱- تفاوت بین چارچوب نظری و چارچوب پنداشتی را توضیح دهند.
- ۲- مراحل تدوین چارچوب نظری و پنداشتی مناسب برای یک پژوهش پرستاری را تشریح کنند.
- ۳- روش‌های جستجو و انتخاب مطالعات مرتبط در پایگاه‌های علمی را به‌کار گیرند.
- ۴- ساختار بخش مرور مطالعات در یک پروپوزال پژوهشی را تدوین کنند.
- ۵- شیوه‌های صحیح استناددهی و ارجاع‌دهی منابع علمی را به‌کار برند.
- ۶- اعتبار و تناسب منابع استفاده‌شده در مرور مطالعات را ارزیابی کنند.

جلسه چهارم:

هدف کلی: آشنایی با اهداف، سوالات، فرضیه‌ها، پیش‌فرض‌ها، اخلاق و محدودیت‌های پژوهش

اهداف ویژه:

در پایان دانشجویان قادر باشند:

- ۱- تفاوت اهداف کلی و اختصاصی پژوهش را توضیح دهند.
- ۲- ویژگی‌های یک سوال پژوهشی مناسب را تشریح کنند.
- ۳- نقش فرضیه‌ها و پیش‌فرض‌ها در طراحی پژوهش را تحلیل کنند.
- ۴- اصول اخلاق پژوهش در مطالعات پرستاری را به‌کار گیرند.

- ۵- محدودیت‌های رایج در پژوهش‌های پرستاری را شناسایی کنند.
- ۶- تأثیر محدودیت‌ها بر تفسیر نتایج پژوهش را ارزیابی کنند.

جلسه پنجم:

هدف کلی: آشنایی با انواع مطالعات کیفی
اهداف ویژه:

در پایان دانشجویان قادر باشند:

- مفهوم و فلسفه پدیدارشناسی (Phenomenology) را توضیح دهند.
- مراحل اجرای یک پژوهش پدیدارشناسی را تشریح کنند.
- روش تحلیل داده‌ها در پدیدارشناسی را به‌کار گیرند.
- هدف و کارکرد نظریه زمینه‌ای (Grounded Theory) در پرستاری را توضیح دهند.
- مراحل کدگذاری باز، محوری و انتخابی را تشریح کنند.
- راهبردهای افزایش روایی در نظریه زمینه‌ای را به‌کار گیرند.
- ویژگی‌ها و کاربرد قوم‌نگاری (Ethnography) در محیط‌های مراقبتی را توضیح دهند.
- تکنیک‌های مشاهده و یادداشت‌برداری در قوم‌نگاری را به‌کار گیرند.
- مراحل تحلیل داده‌های قوم‌نگاری را تشریح کنند.
- اصول تحلیل محتوا (Content Analysis) و انواع رویکردهای استقرایی و قیاسی را توضیح دهند.
- مراحل کدگذاری داده‌ها در تحلیل محتوا را تشریح کنند.
- کیفیت یافته‌های حاصل از تحلیل محتوا را ارزیابی کنند.
- هدف و ساختار مطالعه روایتی (Narrative Study) را توضیح دهند.
- روش جمع‌آوری داستان‌ها و تجارب فردی را به‌کار گیرند.
- فرایند تحلیل روایت‌ها جهت استخراج مضامین را تشریح کنند.
- ویژگی‌های مطالعه موردی کیفی (Qualitative Case Study) را بیان کنند.
- مراحل انتخاب مورد و گردآوری داده‌ها را توضیح دهند.
- روش ادغام منابع مختلف داده برای تحلیل را به‌کار گیرند.
- اصول تفسیر متون و تجارب در رویکرد هرمنوتیکی (Hermeneutic) را توضیح دهند.
- مراحل تحلیل هرمنوتیکی داده‌ها را تشریح کنند.
- نتیجه‌گیری مبتنی بر رویکرد هرمنوتیکی را تدوین کنند.
- مفهوم اقدام‌پژوهی (Action Research) و تمایز آن از سایر روش‌های کیفی را توضیح دهند.
- مراحل برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی در اقدام‌پژوهی را تشریح کنند.
- نقش مشارکت فعال پرستاران در اقدام‌پژوهی را تحلیل کنند.

جلسه ششم:

هدف کلی: آشنایی با روش های کاربرد نتایج تحقیقات در بهبود خدمات پرستاری- مجازی

اهداف ویژه :

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ۱- روش های انتقال یافته های پژوهشی به محیط های بالینی را توضیح دهند.
- ۲- مراحل اجرای تغییرات مبتنی بر شواهد در ارائه خدمات پرستاری را تشریح کنند.
- ۳- موانع به کارگیری نتایج پژوهش در محیط های بالینی را شناسایی کنند.
- ۴- راهکارهای غلبه بر موانع اجرای شواهد علمی را تحلیل کنند.
- ۵- نمونه ای از بهبود یک فرآیند پرستاری با استفاده از نتایج تحقیق را طراحی کنند.
- ۶- تأثیر استفاده از شواهد پژوهشی بر کیفیت مراقبت و پیامد بیماران را ارزیابی کنند.

جلسه هفتم:

هدف کلی: آشنایی دانشجو با مطالعات تحلیلی مقطعی، مورد شاهی و کوهورت

اهداف ویژه :

در پایان دانشجویان قادر باشند:

- ۱-۷) انواع مختلف مطالعات مقطعی (توصیفی و تحلیلی) را شناسایی و تفاوت های آنها را بیان کنند.
- ۲-۷) مفاهیم و اصول پایه ای مطالعات مورد شاهی و کوهورت را به طور دقیق توضیح دهند.
- ۳-۷) تفاوت ها و شباهت های بین مطالعات مورد شاهی و کوهورت را شناسایی و بیان کنند.
- ۴-۷) مزایا و معایب استفاده از مطالعات مورد شاهی و کوهورت در تحقیقات بهداشتی را ارزیابی کنند.
- ۵-۷) یک طرح اولیه برای یک مطالعه مورد شاهی و یک مطالعه کوهورت را تهیه کنند.
- ۶-۷) یک طرح اولیه برای یک مطالعه مقطعی تحلیلی را تهیه کنند.

جلسه هشتم:

هدف کلی: آشنایی دانشجو با انواع مطالعات اکولوژیک ،، نیمه تجربی و تجربی

اهداف ویژه :

در پایان دانشجویان قادر باشند:

- ۸-۱) مفاهیم و اصول پایه‌ای مطالعات اکولوژیک را به‌طور دقیق توضیح دهند.
- ۸-۲) مزایا و معایب استفاده از مطالعات اکولوژیک در تحقیقات بهداشتی را ارزیابی کنند.
- ۸-۳) مطالعات تجربی را توضیح دهند.
- ۸-۴) مطالعات نیمه تجربی را توضیح دهند.

جلسه نهم:

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با روش‌ها و مواد (جامعه، نمونه و روش‌های نمونه‌گیری، محیط پژوهشی، متغیرها و مقیاس‌سنجش آن‌ها)

اهداف ویژه:

در پایان دانشجویان قادر باشند:

- ۱- تعریف مفاهیم «جامعه پژوهش» و «نمونه» را بر اساس متون علمی بیان کند.
- ۲- انواع روش‌های نمونه‌گیری (احتمالی و غیر احتمالی) را مقایسه کند.
- ۳- مراحل انتخاب حجم نمونه مناسب برای یک پژوهش پرستاری را با استناد به فرمول‌ها و جداول استاندارد تشریح کند.
- ۴- ویژگی‌های محیط پژوهشی مناسب برای مطالعات پرستاری را تحلیل کند.
- ۵- انواع متغیرهای پژوهش (مستقل، وابسته، مداخله‌گر، تعدیل‌گر) را تشخیص دهد.
- ۶- مقیاس‌های سنجش متغیرها (اسمی، ترتیبی، فاصله‌ای، نسبی) را با نمونه‌های کاربردی طبقه‌بندی کند.
- ۷- تناسب بین نوع متغیر و مقیاس سنجش آن را در یک سناریوی پژوهشی واقعی ارزیابی کند.
- ۸- خطاهای احتمالی در فرآیند نمونه‌گیری و اندازه‌گیری را شناسایی کند.

جلسه دهم:

هدف کلی: آشنایی با روش‌های گردآوری داده‌ها، اعتماد و اعتبار ابزار، نمایش یافته‌ها، منابع داده‌ها، روش‌های آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات

اهداف ویژه:

در پایان دانشجویان قادر باشند:

- ۱- ویژگی‌ها و کارکردهای ابزارهای گردآوری داده‌ها را با

مثال‌های کاربردی بیان کند.

۲- مفاهیم روایی و پایایی ابزار را همراه با ارتباط بین آن دو توضیح دهد.

۳- روش‌های تعیین روایی و پایایی (محتوا، صوری، سازه، ملاکی، بازآزمایی، آلفای کرونباخ) را تشریح کند.

۴- اقدامات لازم برای اطمینان از روایی و پایایی ابزار در یک مطالعه پرستاری را اجرا کند.

۵- روش‌ها و منابع گردآوری داده‌ها (پرسشنامه، مشاهده، مصاحبه، اسناد؛ داده‌های اولیه و ثانویه) را طبقه‌بندی کند.

۶- شیوه‌های نمایش یافته‌ها (جدول، نمودار و دیاگرام) را در سناریوهای پژوهشی مقایسه کند.

۷- آزمون‌های آماری مناسب را براساس نوع داده و متغیر انتخاب و به‌کار گیرد.

جلسه یازدهم :

هدف کلی: آشنایی با نتیجه‌گیری و بحث پیشنهادات برای کاربرد یافته‌ها و پژوهش‌های آتی
اهداف ویژه :

در پایان دانشجویان قادر باشند:

۱. اجزای اصلی بخش نتیجه‌گیری در یک گزارش پژوهشی را تشریح کند.

۲. اصول و روش‌های نگارش بخش بحث را با تکیه بر تحلیل انتقادی داده‌ها توضیح دهد.

۳. یافته‌های پژوهش را در چارچوب مبانی نظری و پژوهش‌های مشابه مقایسه کند.

۴. پیشنهادهای عملی برای به‌کارگیری یافته‌های پژوهش در محیط‌های بالینی یا آموزشی پرستاری را ارائه دهد.

۵. محدودیت‌های مطالعه را شناسایی و اثر آن‌ها بر تفسیر نتایج را تحلیل کند.

۶. موضوعات و سؤالات پژوهشی پیشنهادی برای مطالعات آتی را فرمول‌بندی کند.

۷. ارتباط بین بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادها را در یک گزارش نهایی ارزیابی کند.

منابع :

References

1- Siniscalco TM, and Auriat N. Quantitative research methods in educational planning. UNESCO International Institute for Educational Planning. 2005. Available from: <http://www.unesco.org/iiep>

2- Basic principles of clinical research and methodology; last edition

- ۳- گروه مولفین سازمان جهانی بهداشت، تحقیق در سیستم های بهداشتی: شیوه تهیه طرح های تحقیقاتی برای حل معضلات بهداشتی درمانی، سازمان جهانی بهداشت، آخرین چاپ
- ۴- گروه مولفین سازمان جهانی بهداشت، تحقیق در سیستم های بهداشتی: تجزیه و تحلیل داده ها و نوشتن گزارش، سازمان جهانی بهداشت، آخرین چاپ
- ۵- هولی استون، ترجمه جانقربانی محسن. طراحی پژوهش های بالینی، آخرین چاپ
- ۶- زالی نژاد رضا، پژوهش در علوم بهداشتی و پزشکی، آخرین چاپ

روش تدریس: بحث گروهی- سخنرانی- پرسش و پاسخ

وسایل آموزشی: ویدیو پروژکتور- وایت برد

سنجش و ارزشیابی دانشجو:

آزمون	روش	سهم از نمره کل (برحسب درصد)	تاریخ	ساعت
ارایه تکالیف	عملی توسط دانشجو	۳۰	در طول ترم	ساعت کلاس
کوئیز	شفاهی	۱۰	جلسه ۳ و ۹	ساعت کلاس
آزمون پایان ترم	چندگزینه ای و تشریحی	۶۰	پایان ترم	طبق تقویم آموزشی

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:

حضور منظم و به موقع در کلاس
شرکت در بحث های گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده در کلاس
خاموش نمودن تلفن همراه در کلاس درس

نام و امضای مدرسین: دکتر حدادیان- دکتر عباسی	تاریخ ارسال: ۱۴۰۴/۶/۸
نام و امضای مدیر گروه: آقای محمود رحمتی	تاریخ ارسال: ۱۴۰۴/۶/۸
نام و امضای مسئول EDO دانشکده: خانم فرجی	تاریخ ارسال:

جلسه	موضوع هر جلسه	مدرس
۱-	آشنایی با اهمیت پژوهش در پرستاری ب/ مرور اصول روش تحقیق و نحوه تنظیم یک طرح	دکتر حدادیان

	پژوهشی	
دکتر حدادیان	آشنایی با پژوهش (تاریخچه، انتخاب موضوع و بیان مساله)	۲-
دکتر حدادیان	آشنایی با چارچوب نظری- پنداشتی، مروری بر مطالعات و روش استفاده از منابع	۳-
دکتر حدادیان	آشنایی با اهداف، سوالات، فرضیه ها، پیش فرض ها، اخلاق و محدودیت های پژوهش	۴-
دکتر حدادیان	آشنایی با انواع مطالعات کیفی	۵-
دکتر حدادیان	آشنایی با روش های کاربرد نتایج تحقیقات در بهبود خدمات پرستاری- مجازی	۶-
دکتر عباسی	آشنایی دانشجویان با مطالعات تحلیلی مقطعی، مورد شاهدی و کوهورت	۷-
دکتر عباسی	آشنایی دانشجویان با انواع مطالعات اکولوژیک، نیمه تجربی و تجربی	۸-
دکتر عباسی	آشنایی با روش ها و مواد (جامعه، نمونه و روش های نمونه گیری، محیط پژوهشی، متغیرها و مقیاس سنجش آن ها)	۹-
دکتر عباسی	آشنایی با روش های گردآوری داده ها، اعتماد و اعتبار ابزار، نمایش یافته ها، منابع داده ها، روش های آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات	۱۰
دکتر عباسی	آشنایی با نتیجه گیری و بحث پیشنهادات برای کاربرد یافته ها و پژوهش های آتی	۱۱
دکتر حدادیان - دکتر عباسی - دانشجویان	ارائه مقاله توسط دانشجویان	۱۲
دکتر حدادیان - دکتر عباسی - دانشجویان	ارائه مقاله توسط دانشجویان	۱۳
دکتر حدادیان - دکتر عباسی - دانشجویان	ارائه مقاله توسط دانشجویان	۱۴
دکتر حدادیان - دکتر عباسی - دانشجویان	ارائه پروپوزال توسط دانشجویان	۱۵
دکتر حدادیان - دکتر عباسی - دانشجویان	ارائه پروپوزال توسط دانشجویان	۱۶

دکتر حدادیان - دکتر عباسی- دانشجویان	ارائه پروپوزال توسط دانشجویان	۱۷
دکتر حدادیان - دکتر عباسی- دانشجویان	ارائه پروپوزال توسط دانشجویان	۱۸

جدول بلوپرینت آزمون درس روش تحقیق پیشرفته
 نیم سال تحصیلی اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴
 دانشکده: پرستاری و مامایی گروه آموزشی: پرستاری
 سالمندی و روان پرستاری تعداد پرسش‌ها:

ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سؤالات	تعداد سؤالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
					شناختی	مهارتی	حیطه نگرشی
۱	آشنایی با اهمیت پژوهش در پرستاری با مرور اصول روش تحقیق و نحوه تنظیم یک طرح پژوهشی	۲	۱۰/۱	۶	۴	۱	۱
۲	آشنایی با پژوهش (تاریخچه، انتخاب موضوع و بیان مساله)	۲	۱۰/۱	۶	۵	۱	
۳	آشنایی با چارچوب نظری-پنداشتی، مروری بر مطالعات و روش استفاده از منابع	۲	۱۰/۱	۶	۵	۱	
۴	آشنایی با اهداف، سؤالات، فرضیه ها، پیش فرض ها، اخلاق و محدودیت های پژوهش	۲	۱۰/۱	۶	۴	۲	
۵	آشنایی با انواع مطالعات کیفی	۲	۲۰/۱	۱۰	۸	۲	---
۶	آشنایی با روش های کاربرد نتایج تحقیقات در بهبود خدمات پرستاری-مجازی		۱۰/۱	۶	۴	۲	
۷	آشنایی دانشجو با مطالعات تحلیلی مقطعی، مورد شاهی و کوهورت	۲	۱۰/۱	۶	۴	۲	
۸	آشنایی دانشجو با انواع مطالعات اکولوژیک،، نیمه تجربی و تجربی	۲	۱۰/۱	۶	۴	۲	
۹	آشنایی با روش ها و مواد (جامعه، نمونه و روش های نمونه گیری، محیط پژوهشی، متغیرها و مقیاس سنجش آن ها)	۲	۱۰/۱	۶	۴	۲	
۱۰	آشنایی با روش های گردآوری داده ها، اعتماد و اعتبار ابزار، نمایش یافته ها، منابع داده ها، روش های	۲	۱۰/۱	۶	۴	۲	

						آمارى تجزيه و تحليل اطلاعات	
---	۲	۴	۶	۱۰/۱	۲	آشنایى با نتیجه گیرى و بحث پيشنهادات براى کاربرد يافته ها و پژوهش هاى آتى	۱۱